

Mezinárodní seminář o sbírkách novin a časopisů

Do povědomí knihovnické veřejnosti se dostává poznání, že semináře a odborné akce, které pořádá Sdružení knihoven ČR, jsou vždy zajímavé a přínosné. Nejinak tomu bylo v případě semináře o sbírkách periodik, který se uskutečnil ve dnech 3.-5. října 2000 v Mikulově, v krásném prostředí zámecké sally tereny. Vítejným zpestřením programu byla prohlídka zámecké knihovny, jejíž fond je postupně zpracováván.

Po zahájení a krátkém úvodu J. Kubíčka následovala vystoupení zahraničních hostů. Nejprve hovořil zástupce Rakouské národní knihovny pan Lang. Zmínil se o historii budování rakouské databanky časopisů a novin (OEZDB - Österreichische Zeitschriftdatenbank). Již v 50. letech do centrálního katalogu přispívalo 250 knihoven a právě Rakouská národní knihovna byla pověřena vedením společných projektů (podobných jako při vytváření databanky ZDB v Berlíně). V současné době obsahuje databáze více než 229 000 titulů od 1129 knihoven. V souvislosti se zaváděním automatizovaného systému Aleph500 do rakouských knihoven proběhla konverze dat a vedle databáze titulů je k dispozici také databáze vydavatelů. V rámci projektu ORBI (Österreichische retrospektive Bibliographie) je připravována jednotná retrospektivní bibliografie, jejíž první část právě vyšla ve vydavatelství Saur. S problematikou katalogizačního zpracování novin a časopisů v Zemské Dolnorakouské knihovně seznámil účastníky semináře H.-J. Aischer.

Program dále pokračoval příspěvky kolegů ze Slovenska. Slovenskou národní knihovnu v Martině reprezentovali

M. Kovačka - zaměřil se na projekty slovenské národní retrospektivní bibliografie - a A. Kuciánová, která hovořila o jednotlivých řadách slovenské národní bibliografie zpřístupňované na CD-ROM. O vývoji slovenského souborného katalogu periodik informovala L. Sedláčková z Univerzitní knihovny v Bratislavě. V katalogu je nyní zachyceno přes 33 000 zahraničních titulů obsažených ve fondech 400 slovenských knihoven a od roku 1998 se zpracovávají také slovenská periodika. Univerzitní knihovna je zapojena do projektu EIS - Elektronické informační služby a prameny (v rámci Evropské unie), který je zaměřen na podporu národních informačních systémů a jehož prvním výsledkem je souborný katalog elektronických informačních zdrojů (<http://www.ulib.sk/EIS/eismen.htm>). Jednání prvního dne zakončila G. Krčmařová přednáškou „CASLIN - souborný katalog ČR. České a zahraniční seriály“. Základními zdroji pro tento katalog jsou souborný katalog zahraničních periodik (cca 56 000 záznamů), záznamy z ukončené kooperativní báze českých periodik (více než 8000 titulů) a katalog periodik NK ČR (roční přírůstek asi 250 nových záznamů). Od roku 2001 by měly být seriály přístupné pod systémem ORACLE (stejně jako již nyní monografie) s možností sdílené katalogizace, online aktualizace odběru seriálů a postupným napojením na meziknihovní výpůjční služby.

Další den semináře pokračoval návštěvou Rakouské národní knihovny ve Vídni. Kromě historických prostor jsme navštívili čítárnu novin a pracoviště již zmiňovaného OEZDB. Pokračovali jsme do St. Pölzenu, kde sídlí Zemská Dolnorakouská knihovna. Od roku 1996 je umístěna v nové moderní budově v komplexu ostatních kulturních a správních zařízení (archiv, kino, kulturní středisko apod.). Zajímavé je, že návrhů projektů na novou knihovnu se do výběrového řízení sešlo 12, z toho jeden projekt českých architektů. Knihovna je vybavena kompaktními regály, účelnými studijními místy pro čtenáře a má vlastní restaurátorskou dílnu. Na zpracování a zpřístupnění fondů je používán systém DABIS. Mezi nejzajímavější částí fondu patří historická sbírka map.

Na začátku programu posledního dne předložil J. Kubíček návrh na zpracování bibliografického soupisu periodik, jehož základem by byla již téměř hotová báze moravských titulů (5500 záznamů). M. Nádvorníková dále vystoupila s podrobnou analýzou přípravy, vývoje a novelizace zákona o povinných výtiscích (tiskový zákon). Poukázala na celou problematiku přerušení dodávání povinných výtisků a aktivít státních vědeckých knihoven směřujících k zachování kontinuity doplňování fondů. Posledním tematickým blokem byla ochrana fondů periodického tisku. O historii reformátování a projektech zaměřených na digitalizaci novin a časopisů v NK ČR hovořila F. Vrbenská. Spíše teoreticky zaměřený byl příspěvek P. Matúše ze Slovenské národní knihovny. Připomněl výhody a nevýhody digitálních textů a také to, že zvyšující se požadavky čtenářů a potřeba uchovat informace by měly vést k tomu, že ochrana fondů se v knihovně stane strategickou součástí řízení.

Na závěr semináře připravil milé překvapení A. Brožek - představil CD-ROM „Severočeský kraj v tisku 1991-2000. Výběh kulturních výročí 1972-2000“. Třídenní jednání uzavřela J. Bínová kladným zhodnocením průběhu semináře.

PhDr. Hana Nová
Národní knihovna ČR